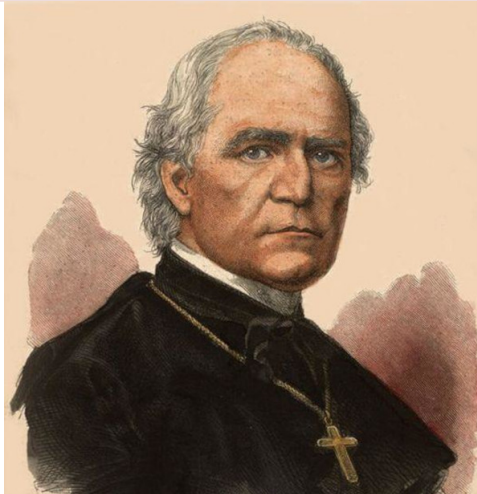

Biskup Ketteler, II. časť: Proti Bismarckovi a jeho Kulturkampfu

Radomír Malý

13. decembra 2021 ✝ *Politika*

Zdroj: wikimedia commons

dokončenie I. časti

Poslanec, biskup a publicista

Kettelerova obrovská popularita v revolučnom roku 1848 ho doslova „vohnala“ do politiky. Bol zvolený za poslanca do snemu (parlamentu) Nemeckého spolku, ktorý zasadal vo Frankfurte nad Mohanom, a ktorý mal pripraviť zjednotenie všetkých Nemcov v jednom štáte. Tam na seba upozornil 18. septembra 1848 odvážnou rečou, v ktorej požadoval právo katolíkov mať vlastné školy, aby nemuseli svoje deti posilať do protestantských alebo ateistických výchovných zariadení.

Deň po tomto Kettelerovom prejave vypuklo vo Frankfurte povstanie ľavicových liberálov a republikánov.

Dvaja poslanci Frankfurtského parlamentu, knieža Felix von Lichnowski a generál Hans Erdmann von Auerswald boli zavraždení davom. Ketteler bol požiadaný svojimi poslaneckými kolegami, aby predniesol smútočné slovo. Žiadosti vyhovel. Vraždu oboch mužov označil za priamy dôsledok falošných, bezbožných ideí, ktoré zvädzajú ľud krásnymi heslami, ale ktorých dôsledkom je zločin.

Ketteler sa tak dostal do povedomia verejnosti ako skvelý a nadaný rečník, preto bol pozývaný na najrôznejšie zhromaždenia katolíckych spolkov a organizácií. Všimli si ho aj cirkevní predstavitelia. Bolo zrejmé, že Kettelera nemôže minúť vyšší cirkevný úrad. V roku 1849 bol vymenovaný za prepošta v Berlíne a o rok neskôr, vo veku necelých štyridsať rokov, za biskupa v Mainzi.

Hneď šokoval veriaciach svojou dobročinnosťou a skromnosťou. Zriekol sa všetkého, čo by mohlo byť považované za prepych. Odmietol sa voziť v prepychovom koči a namiesto neho používal starú bričku ťahanú len jedným koňom. Nespával v drahej posteli – ale na slamníku – ako jeho najchudobnejšie ovečky.

Osobne navštevoval robotníkov aj vidiečanov, zaujímal sa o ich problémy a finančne im pomáhal v ťažkých situáciách. Z peňazí, ktoré dostával ako šľachtic z rodinných statkov, zriadil v diecéze zvláštny fond, z ktorého bola hradená zdravotná starostlivosť najchudobnejším, ktorí si ju nemohli dovoliť. Pretože tento biskupov príjem nakoniec na daný účel nebol postačujúci, obrátil sa s prosbou o pomoc na veriacich a vyhlasoval pravidelné zbierky, zháňal tiež milodary všade, kde len mohol.

Kettelerovou snahou bolo, aby nikto v jeho diecéze nehľadoval a nezostal bez strechy nad hlavou. Preto založil *Spolok pre pomoc ľuďom na ulici*, v ktorom sa angažovali predovšetkým kňazi, rehoľníčky a laické zbožné ženy. Jeho členovia mali za úlohu sledovať v celej diecéze prípady, keď niekto stratí svoju prácu (podpora v nezamestnanosti vtedy ešte neexistovala). To pre postihnutých väčšinou znamenalo aj stratu bývania, lebo ho nemali z čoho zaplatiť. Spolok žiteľom a ich rodinám poskytol dočasné bezplatné ubytovanie, peniaze na stravu a pomohol nájsť novú prácu. Biskup tiež hojne zriaďoval charitatívne útulky pre staré osamelé ženy, ktoré bez príbuzných živorili.

Nebol však len dobrodincom a mecenášom chudobných, ale tiež sociálnym teoretikom a bojovníkom za spravodlivosť v kresťanskom duchu. Tvrdo a nekompromisne odmietal ako kapitalistický liberalizmus, tak aj marxistický socializmus. Už v adventnej kázni v roku 1848, ešte predtým ako sa stal biskupom, vyhlásil o liberalizme: *„Dnes všade počujete slovo sloboda. Mnohí si ju však vykladajú ako slobodu od mravných zákonov a Božích prikázaní. Obzvlášť tí, ktorí sa venujú podnikaniu, často popierajú platnosť mravného zákona, akoby sa ich náuka o cnostiach a hriechoch vôbec netýkala. Podľa ich vlastných zákonov, ktoré opovážlivo a drzo povýšili nad zákony Božie, sú lúpež, krádež, podvod a neposlušnosť dobrom a nie zlom...“*

Ďalej pokračoval o socialistickom ateizme: *„... dôsledkom tejto svojvôle je, že iní zase prichádzajú s náukou, že človek nemôže nad sebou trpieť žiadneho Boha ako zákonodarcu a vôbec nikoho, kto hovorí s Božou autoritou. Boh dopustil, aby človek mohol tieto šialenstvá tvrdiť. Ale zároveň Boh hovorí: „Až sem – a ďalej už nie!“ Boh nedopustí, aby toto šialenstvo bolo uvedené do života, a ak áno, tak za to človeka stihne strašný trest.“*

V roku 1854 vydáva knihu *Právo a právna ochrana katolíckej Cirkvi v Nemecku*, kde argumentuje predovšetkým historicky. Cirkev podľa neho vytvorila nemecký národ a štát, dala mu morálku, kultúru a hlavne nadprirodzený cieľ. Je nositeľkou zjavnej pravdy, preto len jej patrí zo strany štátu právna ochrana, nekatolíckym denomináciám len tolerancia, ktorú považuje v danej konkrétnej situácii za nevyhnutnú. Štát, ak chce byť skutočne právny a spravodlivý, so zákonmi, ktoré zodpovedajú prirodzenému morálnemu poriadku, musí nutne preferovať katolícku Cirkev pred inými vyznaniami, inak degraduje, ako vidíme na vtedajších demokratických republikách, na názorovo indiferentnej spoločnosti, kde morálkou a právom je to, čo si ľudia sami podľa svojej pýchy a chůtok odhlasujú.

V roku 1854 vydal knihu *Sloboda, autorita a Cirkev*. Vznikla na popud grófkky Idy Hahnovej, ktorú Ketteler pripravil na konverziu. Táto šľachtičná potom založila v Mainzi charitatívny rehoľný rád. Ketteler sa vždy zaoberal páľčivými témami slobody svedomia, viery a vedy, ľudskej dôstojnosti, rodiny a tiež slobodomurárstva. V knihe právne a filozoficky rozoberá pojem „slobody svedomia“, ktorú delí na „mravnú slobodu“ a „náboženskú slobodu“. Píše: *„Tak ako mravná sloboda nedáva človeku žiadne právo na zlo, ale na vnútorný, slobodný príklon k dobru spojený so slobodnou voľbou dobra bez akéhokoľvek nútenia zvonka, tak aj náboženská sloboda nedáva človeku žiadne právo voľby*

klamstva a bludu miesto pravdy, ale právo slobodnej voľby bez donucovania.“

Z toho vyplýva, podľa Kettelera, neoprávnenosť liberálnej požiadavky náboženskej slobody: „*Nesmie byť dané žiadne právo prijímať, organizovať a šíriť falošné náboženstvo. Prvou a najvyššou povinnosťou človeka je zvoliť si pravé náboženstvo a venovať mu všetky svoje sily.*“ Ďalej píše, odvolávajúc sa na svätého Tomáša Akvinského, že v politickej praxi musí platiť zákaz akéhokoľvek štátneho donucovania nepokrstených ku krstu. To však neznamená, že štát musí tolerovať napr. pohanské kultúry. Môže tak robiť, ak budú izolované v čisto súkromnej sfére a zbavené všetkých prvkov nezlučiteľných s prirodzeným mravným poriadkom, napr. posvätná prostitúcia.

Čo sa týka nekatolíckych kresťanských denominácií, tak ich vyznávači sa v tomto náboženstve už narodili, majú svoje kostoly a školy. Preto je z hľadiska verejného blaha podľa Kettelera prospešné, aby im katolícky štát poskytol právnu ochranu, avšak v zmysle tolerancie a nie „zrovnoprávnenia“ s katolíckou Cirkvou. Nekatolícki občania nech majú v katolíckom štáte rovnaké práva ako katolíci v možnosti nadobúdať majetok, získavať vzdelanie a zamestnanie. Katolícky štát však nesmie tolerovať útoky proti pravej Kristovej Cirkvi v školstve, v tlači a na verejných zhromaždeniach. Nebezpečenstvo videl Ketteler predovšetkým v tajných spoločnostiach, ktoré intrigujú proti Cirkvi, na prvom mieste potom v slobodomurároch. Požadoval, aby orgány činné v trestnom konaní proti nim zakročili.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/biskup-zaroven-poslancom-biskup-ketteler/>